

Motion till riksdagen 2020/21:4100

av **Linda Lindberg m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2020/21:203 Justerad indragningsbestämmelse inom underhållsstödet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om synnerliga skäl och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förtydligande av särskilda skäl och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydlighet om tidsbestämd period och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I regeringens proposition presenteras förslaget för justering av indragningsbestämmelsen för underhållsstödet. Förslaget syftar till att den tid som den bidragsskyldiga föräldern ska fullgöra sin betalningsskyldighet gentemot Försäkringskassan innan indragning kan ske utökas från sex till minst tolv månader. Vidare föreslås även en tidsperiod om minst sex månader till fyra år i de fall det föreligger särskilda skäl för fortsatt utbetalning av underhållsstöd. Syftet med förslagen är att med barnens bästa i fokus säkerställa en ekonomisk trygghet i de fall det kan föreligga konflikter, våld eller hot men också i de fall då den bidragsskyldiga föräldern kan ha tillfälliga ekonomiska problem. Rapporter från Inspektionen för socialförsäkringen och Försäkringskassan visade att tidsperioden på sex månader var för kort. I vissa fall gav även den korta tidsperioden upphov till konflikt och i andra fall blev boföräldern tvungen att efter någon månad återigen ansöka om underhållsstöd då underhållsbidraget uteblivit mellan månad sju och åtta.

Sverigedemokraterna anser att regeringens proposition är ett steg i rätt riktning då vi sedan tidigare drivit frågan om att sexmånadersregeln är för snäv. Sexmånadersregeln har kritiserats och har kommit att bli problematisk i de fall föräldrar ej kommer överens och i synnerhet i de ärenden där samarbetsvårigheter eller hot och våld finns med i

bilden. Att föräldrar i konflikt tvingas hantera underhållet själva får även negativa konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv, då majoriteten av boföräldrarna är kvinnor och de bidragsskyldiga är män. Könsskillnaden är även konstant över tid och har inte påverkats i någon riktning av de reformer som infördes 2016. Det visar sig också att det totala antalet ansökningar om underhållsstöd ökade under 2017 jämfört med tidigare år, detta trots Försäkringskassans arbete med det utökade uppdraget och sexmånadersregeln.

Ny modern modell för underhåll – anpassat för ett modernt samhälle

Sverigedemokraterna anser att utgångspunkten alltid bör vara att föräldrar som har ekonomisk möjlighet bidrar till barnets försörjning på egen hand. Vi har länge påpekat bristerna inom nuvarande underhållsbidrag och underhållsstöd. Underhållsstödet har visserligen de senaste åren stärkts och åldersdifferentierats. Dock är det fortfarande så att skillnaden mellan bidrag och stöd kan vara förhållandevis stor, vilket kan utgöra ett skäl för konflikt mellan föräldrarna. Likaså skiljer sig beräkningsgrunderna mellan bidraget och stödet åt, vilket också stöds i utredningsdirektiven (dir. 2018:97), som bl.a. säger att ”utredaren bör t.ex. överväga om båda föräldrarnas försörjningsförmåga bör beaktas inom underhållsstödet. Om beräkningsgrunderna i de två systemen skulle bli mer lika, skulle det sannolikt öka förutsättningarna för föräldrar att komma överens om barnets försörjning”.

De parallella systemen är således konflikt drivande då den underhållsskyldiga föräldern tjänar på att bråka, då underhållsstödet är lägre än underhållsbidraget. Exempelvis kan en ekonomiskt resursstark förälder välja det billigare alternativet, vilket då försämrar för boföräldern, i synnerhet utifall att denne är resurssvag. Detta skulle enligt vår mening också falla över i en jämställdhetsfråga då merparten av boföräldrarna är kvinnor.

Sverigedemokraterna anser att nuvarande system behöver såväl moderniseras som reformeras och vill därav tillsätta en utredning som ska ta fram förslag på en ny modern modell. Dagens parallella system med underhållsbidrag och underhållsstöd bör avskaffas och dessa bör ersättas med en modern modell som helt enkelt innebär att fler föräldrar betalar underhåll som motsvarar den egna levnadsstandarden, som beräknas utifrån årsinkomst och som tar hänsyn till faktisk betalningsförmåga.

Föräldrar med låg inkomst krävs på fullt underhållsstöd upp till lägstanivån för flera barn till välbärgade boföräldrar, som jämförelsevis saknar behov av ekonomiskt stöd, exempelvis till en förälder som bildat en ny familj vilken har två stadiga inkomster. Det kan innebära en ekonomisk krasch för den umgängesföräldern, som skuldsätts och som heller aldrig har resurser att själv kunna erbjuda barnet vare sig aktiviteter eller firande vid högtider. Att möjliggöra delaktighet i barnets liv bör beaktas i större utsträckning inom systemet än vad som uppenbart görs i dag. Utredningen bör således även beakta den ekonomiska situationen för umgängesföräldern kontra boföräldern inklusive föräldrars inkomst och faktiska betalningsmöjligheter.

Särskilda skäl och tillägg om synnerliga skäl

Sverigedemokraterna instämmer med flertalet remissinstanser som anser att prövningarna i sig kan leda till att konflikter återväcks. Vi instämmer också i Roks och Unizons

synpunkter gällande den bortre tidsgränsens lämplighet. Det är ett faktum att underhållsstödet i och med sexmånadersregeln eller så som det nu föreslås, kan användas som ett maktmedel i att styra och påverka den andra föräldern i en negativ bemärkelse. Vi anser därför att Försäkringskassan även ska kunna besluta om att vissa ärenden ska kunna anses vara av ”synnerligen särskild karaktär”, varpå en bortre tidsgräns inte ska kunna sättas, utan underhållsstödet fortlöper till den sista dag som underhållsstöd kan lämnas.

Vi kallar detta synnerliga skäl. Det kan röra sig om boföräldrar som lever under skyddad identitet eller där det är tydligt att parterna inte kommer att kunna hantera det på egen hand. Det finns då enligt oss ingen anledning att överväga och processa.

Vidare instämmer vi i Försäkringskassans yttrande om tydlighet i hur en lämplig tidsperiod för särskilda skäl ska bestämmas. Det är för oss av vikt att lagens intentioner tydliggörs så att vi får en likvärdig bedömning över landet och att eventuell rättsosäkerhet minimeras. Vi anser också att regeringen ska förtydliga vad som avses med särskilda skäl.

Linda Lindberg (SD)

Julia Kronlid (SD)

Mikael Eskilandersson (SD)